

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Stadsuitbreiding Waalsprong Gemeente Nijmegen

2 september 2002

1189-132

ISBN 90-421-1044-9
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. BESTUURLIJKE SAMENVATTING.....	2
2.1 MER en bestemmingsplannen.....	2
2.2 Toekomstige besluiten	2
2.3 MER en richtlijnen.....	3
2.4 Beoordelingsplichtige activiteiten.....	4
2.5 Tot slot.....	4
3. TOETSING AAN DE RICHTLIJNEN BASIS-MER WAALSPRONG.....	5
3.1 Algemeen	5
3.2 Alternatieven en varianten.....	5
3.3 Milieugevolgen.....	7
3.4 Conclusie inzake de voorliggende besluiten.....	10
4. TOETSING AAN DE RICHTLIJNEN VOOR ONTGRONDINGEN.....	11
4.1 Onderbouwing van het voornemen	11
4.2 Alternatieven.....	11
4.3 Milieugevolgen.....	12
4.4 Vergelijking van alternatieven	12
4.5 Conclusie.....	12
5. M.E.R.-BEOORDELINGSPLICHTIGE ACTIVITEITEN	13
5.1 Inleiding.....	13
5.2 Toetsing aan richtlijnen recreatieve voorzieningen.....	13
5.3 Toetsing aan de richtlijnen voor bronbemaling.....	14
5.4 Toetsing aan de richtlijnen voor bedrijventerrein.....	14
5.5 Toetsing aan de richtlijnen voor windmolens.....	15

1. INLEIDING

De gemeente Nijmegen heeft het voornemen een nieuw stadsdeel met 10.000 tot 12.000 woningen te realiseren in het gebied de 'Waalsprong'. In dit gebied zijn diverse activiteiten gepland die in het Besluit milieueffectrapportage (m.e.r.) staan vermeld als m.e.r.(beoordelings)plichtig.

1. de bouw van meer dan 2000 woningen buiten de bebouwde kom (C11.1)
2. aanleg van een recreatieve voorziening met meer dan 250.000 bezoekers per jaar (D10.1)
3. uitvoering van een stadsproject groter dan 100 hectare (D11.2)
4. aanleg van een bedrijfsterrein groter dan 75 hectare (D11.3)
5. oprichten van windmolens met een gezamenlijk vermogen van meer dan 10 megawatt, of meer dan 10 molens (D22.2)
6. aanleg van een waterbekken groter dan 5 miljoen m³ (D15.3).
7. aanleg van een winplaats voor oppervlaktedelfstoffen groter dan 100 ha (C16.1)
8. bronbemalingen bij bouwputten met een gezamenlijke omvang van meer dan 3 miljoen m³ in 12 maanden (D15.1)

De eerste zes activiteiten worden door de gemeente Nijmegen in bestemmingsplannen of vrijstellingen vastgelegd. Mogelijk wordt voor de aanleg van de windmolens (tevens) een milieuvergunning opgesteld. Voor de resterende twee activiteiten zijn vergunningen nodig van de provincie Gelderland.

Ter onderbouwing van de besluitvorming over de bestemmingsplannen, vrijstellingen en vergunningen is een milieueffectrapport (MER) opgesteld.

De uitvoering van de Waalsprong zal gefaseerd plaatsvinden. Iedere keer als een bestemmingsplan of vrijstelling wordt voorbereid dan wel een vergunning wordt aangevraagd, zal het opgestelde MER ter visie worden gelegd, zonodig met een oplegnota met toespitsing of actualisering daarbij.

Bij brief van 2 juli 2002¹ heeft de gemeente Nijmegen (als coördinerend bevoegd gezag) de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over het opgestelde MER. Het MER is op 19 juni 2002 ter inzage gelegd² met drie voorontwerpbestemmingsplannen waarover in dit stadium een besluit wordt genomen.

Het advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³ De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie naar een reactie wanneer deze ingaat op punten die in het toetsingsadvies aan de orde komen.

Op grond van de Wet milieubeheer⁵ toetst de Commissie het MER:

- aan de richtlijnen, zoals vastgesteld op 30 januari 2002 door de gemeente Nijmegen en 5 februari 2002 door de provincie Gelderland;
- op eventuele onjuistheden;
- aan de wettelijke regels voor de inhoud.

Tijdens de toetsing beoordeelt de Commissie de ernst van de tekortkomingen en gaat zij na welke onderdelen van het MER in aanmerking komen voor een positieve vermelding. Bij de toetsing staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een volwaardige plaats te geven

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie bijlage 3 voor de samenstelling van de werkgroep en andere projectgegevens.

⁴ Zie bijlage 4 voor een lijst hiervan.

⁵ Artikel 7.26 lid 1, 7.23 lid 2 en 7.10.

bij de te nemen besluiten. Is dat naar haar mening niet het geval dan betreft het een *essentiële tekortkoming*. De Commissie zal dan adviseren een aanvulling te maken. De Commissie beperkt zich in het advies tot hoofdzaken en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

2. BESTUURLIJKE SAMENVATTING

2.1 MER en bestemmingsplannen

De belangrijkste conclusie in het toetsingsadvies is het oordeel van de Commissie dat **de essentiële informatie in het MER aanwezig is voor de besluitvorming over de drie bestemmingsplannen die nu voorliggen**, te weten het bestemmingsplan Woonpark Oosterhout 2002, het bestemmingsplan Lent Oost 2002 en het bestemmingsplan Stadsas-Noord. De toelichtingen bij de bestemmingsplannen geven een helder beeld van alle milieuaspecten en beschrijven goed hoe met de resultaten uit het MER is omgegaan.

Het positieve oordeel van de Commissie met betrekking tot voornoemde bestemmingsplannen komt voort uit de constatering dat deze bestemmingsplannen geen besluiten bevatten die in belangrijke mate worden beïnvloed door enkele essentiële tekortkomingen die de Commissie in het MER signaleert, zie hieronder.

2.2 Toekomstige besluiten

Op enkele andere, later nog te nemen, besluiten zijn de gesignaleerde tekortkomingen wel van invloed. Voor een deel is vooraf voorzien dat het MER nog niet alle relevante vragen zou kunnen beantwoorden, en zal de constatering van de Commissie niet als een verrassing komen. Van bijvoorbeeld de windmolens en de bronbemaling is immers nu nog niet duidelijk hoe ze worden uitgevoerd. Verder wordt in het MER aangegeven dat:

- zowel de dijkverlegging als de aanleg van de tweede Waalbrug belangrijke consequenties zullen hebben voor de structuur en inrichting van een belangrijk deel van het plangebied;
- de besluitvorming over de dijkverlegging afhankelijk is van een nog komende m.e.r.-procedure waarin het ministerie van Verkeer en Waterstaat het bevoegde gezag is;
- niet op de resultaten daarvan kan worden gewacht om de voortgang in de woningbouw in de Waalsprong niet nog verder te vertragen;
- er dus van uit moet worden gegaan dat bij de m.e.r.-procedure over de dijkverlegging met nieuwe gegevens een nieuwe afweging moet worden gemaakt voor onderdelen van het plangebied.

In het MER is getracht zo goed mogelijk met de onzekerheden om te gaan. Het alternatief Duurzaamheid houdt al half rekening met de dijkverlegging en het alternatief Horen bij de stad bevat al een tweede stadsbrug.

De keuzemogelijkheden en gevolgen van deze ontwerpbeslissingen zijn echter in het MER te weinig systematisch uitgewerkt en in beeld gebracht.

Dat is vooral voor de **tweede stadsbrug** een probleem⁶, omdat deze de hoofdstructuur van de Waalsprong ingrijpend kan beïnvloeden. De inrichting van het zuidelijke deel van de stadsas, de dijkzone, het centrumgebied en de inpassing van het dorp Lent worden erdoor bepaald. Waarschijnlijk is zelfs het besluit over de invulling van het knooppunt Ressen afhankelijk van de keuze inzake de tweede Waalbrug.

↓ Daar binnenkort een m.e.r. voor de dijkverlegging en voor de tweede stadsbrug zullen starten, ligt het voor de hand om de nu nog ontbrekende informatie aan te vullen bij deze m.e.r.-procedures. Daarnaast is het mogelijk vast in een aanvulling op dit MER de invloed van de tweede verbinding op de structuur voor de Waalsprong beter in beeld te brengen en hiermee de voorliggende m.e.r.-procedure af te ronden.

Ook voor de besluitvorming over de **zandwinplassen** acht de Commissie de informatie in het MER op bepaalde punten ontoereikend. Om een beter inzicht te krijgen in de vraag of de aanleg van zandwinplassen in de Waalsprong gewenst is, is het alternatief Horen bij de stad zonder deze plassen ontwikkeld. In het MER staat dat er in het alternatief Horen bij de stad allerlei problemen in de wijk met de waterhuishouding ontstaan, zoals wateroverlast, verontreiniging van het oppervlaktewater en droogvallende watergangen. Ook zouden de mogelijkheden ontbreken voor het winnen van huishoudwater. Deze nadelige effecten zijn echter in niet onbelangrijke mate toe te schrijven aan de keuze om in dit alternatief geen water uit de Linge in te laten, terwijl dat in de andere alternatieven wel gebeurt. Ook is nagelaten om in Horen bij de stad de nodige maatregelen te nemen om het alternatief waterhuishoudkundig 'verantwoord' te maken. Tot slot ontbreekt een kwantitatieve onderbouwing van de zandbehoefte.

↓ De Commissie adviseert het alternatief Horen bij de stad bij te stellen om zo een betere inschatting mogelijk te maken van de gevolgen⁷ van de plassen voor de waterhuishouding. Ook adviseert zij aan te geven hoeveel zand nodig is voor de aanleg van de Waalsprong en hoeveel van het te winnen zand elders zal worden gebruikt.

Niet alleen in het alternatief Horen bij de stad, maar ook in de andere modellen, zou de **waterkwaliteit** in de Waalsprong een probleem kunnen blijken. De situatie waarin de waterhuishouding in een woonwijk gekoppeld is aan een aantal diepe zandwinplassen is relatief complex. Het onderzoek dat in het MER is uitgevoerd om na te gaan of 'zwemwaterkwaliteit' in de wijk haalbaar is, is naar het oordeel van de Commissie niet toereikend om de toekomstige waterkwaliteit met voldoende zekerheid te voorspellen.

↓ De Commissie adviseert dit aspect bij het besluit over de zandwinplassen beter uit te zoeken en daarbij een rekenmodel te gebruiken dat ook ingaat op stroming en interactie met het grondwater.

2.3 MER en richtlijnen

De belangrijkste algemene conclusies bij het toetsen van het MER aan de richtlijnen zijn de volgende: Het MER is ambitieus van opzet en serieus van aanpak. Uitgebreid wordt in het hoofdrapport en de bijlagen ingegaan op alternatieven, varianten en milieugevolgen inzake de Waalsprong.

⁶ Weliswaar is in het alternatief Duurzaamheid geen inzicht gegeven in de geohydrologische gevolgen van de dijkverlegging, maar dat heeft de Commissie beschouwd als een onderwerp dat in het MER voor de dijkverlegging aan de orde moet komen.

⁷ Deze gevolgen zullen naar verwachting wel positief zijn, maar dat zal moeten blijken uit een zuiverder vergelijking van de alternatieven.

Allerlei belangrijke basisgegevens over het milieu zijn verzameld en beschreven. Echter, in de korte tijd waarin het MER moest worden opgesteld, is het niet gelukt om tot een goede presentatie te komen van de belangrijkste resultaten. Daardoor is de schat aan verzamelde informatie niet goed toegankelijk gemaakt voor bestuurders en insprekers om hun mening te kunnen vormen. De Commissie heeft dat als een essentiële tekortkoming van het MER beschouwd, omdat daarvoor het MER in beginsel is bedoeld.

- Zo ontbreekt er een overzichtelijke totaalvergelijking van de alternatieven, bijvoorbeeld in tabelvorm. Bij de verspreid gepresenteerde milieubeoordeling van de alternatieven zijn de scores regelmatig niet terug te herleiden tot het basismateriaal en voor zover ze wel te herleiden zijn, blijken ze soms foutief te zijn weergegeven.
- Doordat het MER in de diverse hoofdstukken tegenstrijdige informatie bevat over de alternatieven, ontstaat onduidelijkheid over de inhoud ervan. Dat is ook bij het meest milieuvriendelijke alternatief het geval. Het voorkeursalternatief is niet in het MER beschreven⁸.
- In de alternatieven is op belangrijke ontwerpkeuzes (bouwstenen) gevarieerd. Het MER bevat geen echte afweging van de milieuvoor- en nadelen van deze deelkeuzes, zoals gevraagd in de richtlijnen. Deze is uit de vergelijking van alternatieven niet te herleiden.

‡ Omdat het basismateriaal al beschikbaar is, heeft de initiatiefnemer aangegeven dat het goed mogelijk is deze tekortkoming(en) relatief snel te repareren bij het eerstkomende (deel)besluit over de Waalsprong.

2.4 Beoordelingsplichtige activiteiten

De Commissie heeft op verzoek van het bevoegde gezag ook een toetsing uitgevoerd voor de activiteiten waarvoor nog niet zeker is of er van een m.e.r.-plicht sprake is. De m.e.r.-plicht hangt af van de vraag of de m.e.r.(beoordelings)drempel wordt overschreden. Dat antwoord kon voor de recreatie, de windmolens en het bedrijventerrein in het MER nog niet worden gegeven.

De algemene conclusie van de toetsing is dat in het MER een belangrijke basis wordt gelegd en dat veel van de gevraagde informatie in de richtlijnen voor deze activiteiten wordt gegeven. Met name de informatievoorziening over de bronbemaling is zorgvuldig gepresenteerd en van goede kwaliteit. Op de onderdelen recreatie en windmolens is er echter nog relatief veel onduidelijkheid. In het stadium waarin de planvorming nu verkeert, is het echter begrijpelijk dat nog niet alle gevraagde informatie is geleverd, eenvoudig omdat nog niet duidelijk is wat er precies gaat gebeuren. De belangrijkste nog ontbrekende gegevens staan in hoofdstuk 5 van het advies vermeld.

‡ De Commissie adviseert de aanvullende gegevens te leveren op het moment dat deze beschikbaar zijn. In ieder geval zijn de gevraagde gegevens nodig wanneer het besluit over de activiteit voorligt en inderdaad van een m.e.r.-plicht sprake blijkt.

2.5 Tot slot

Het oordeel van de Commissie en de aanbevelingen die daaruit voortvloeien zijn in de volgende hoofdstukken verder uitgewerkt en toegelicht.

⁸ Dat is strikt genomen niet verplicht, maar het zet de informatie in het MER wel in een duidelijker perspectief.

3. TOETSING AAN DE RICHTLIJNEN BASIS-MER WAALSPRONG

3.1 Algemeen

Het MER is in opzet ambitieus, maar draagt in de uitwerking teveel sporen van haast: onjuiste verwijzingen, dubbele teksten, foute hoofdstuk- en paragrafenindelingen, onjuiste nummering, foute tabellen en tabeltitels etc. Eigenlijk moet worden geconcludeerd dat het MER te voorbarig is gepubliceerd⁹. De kaartenatlas is echter uitstekend en zeer illustratief. Wanneer het MER rondom deze atlas zou zijn geschreven, hadden de teksten korter en simpeler kunnen zijn.

De samenvatting is veel beter verzorgd dan het MER zelf en geeft een goed beeld van de belangrijkste punten uit het MER. De tabellen in de samenvatting geven daarentegen onnodig veel ballast¹⁰. In plaats daarvan was een overzicht nodig geweest van de belangrijkste verschillen tussen de alternatieven qua inhoud (zie ook bijlage 5) en een overzichtstabel van de belangrijkste verschillen in milieugevolgen per alternatief. Ook had een overzicht van de belangrijkste keuzen met voor- en nadelen in de samenvatting een plaats moeten krijgen.

Ook het MER zelf bevat geen overzichtstabel met de vergelijking van alternatieven. De Commissie kon deze tabel ook niet zelf samenstellen vanwege tegenstrijdigheden in de informatie in het MER. Dit maakt het voor bestuurders moeilijk om zelf een keuze te maken tussen de modellen.

In hoofdstuk 12 en 13 is wel een goede aanzet gegeven om de informatie uit het MER meer betekenis te geven voor de besluitvorming. De initiatiefnemer zou deze hoofdstukken kunnen uitbouwen bij de reparatie van het MER.

3.2 Alternatieven en varianten

Bouwstenen

Bij de alternatievenbeschouwing zijn de in de richtlijnen genoemde varianten¹¹ als bouwstenen meegenomen. Per bouwsteen is duidelijk aangegeven of het een wijziging van het structuurplan betekent en in hoeverre het buiten de reikwijdte ervan valt. De bouwstenen zijn in de alternatieven gegroepeerd.

In tegenstelling tot het gevraagde in de richtlijnen zijn de milieueffecten van de bouwstenen echter niet afzonderlijk zichtbaar.

De vraag of bepaalde bouwstenen uit de alternatieven al dan niet een goede oplossing zijn, of op welke wijze ze moeten worden uitgevoerd, wordt in dit hoofdstuk niet verder onderbouwd met concrete gegevens over de verschillen in milieugevolgen. Het MER geeft de besluitvormer dus geen informatie voor de bestuurlijke afweging inzake de tweede Waalbrug, de inpassing (verdiept, overkapt) van de A325, de ontsluiting van Lent, het transferium in Ressen en de aanleg en functie van de zandwinplassen.

⁹ Inspraakreactie nummer 22 illustreert tot welke problemen in de communicatie deze ogenschijnlijk onbelangrijke redactionele zaken kunnen leiden: Wie bepaalde informatie wil nazoeken, kan deze niet vinden.

¹⁰ Ook bevatten ze fouten. Zo is er in de voorgenomen activiteit geen transferium en staat er niet in dat bij duurzaamheid op het aspect windmolens wordt gevarieerd.

¹¹ Dichtheid en woningtype; functiemenging; ruimtebeslag verstedelijking; inpassing Lent; mate van zandwinning; omvang en karakter recreatie, centrum en bedrijven; externe ontsluiting; hoogteligging stadsas; aantal windmolens.

Alternatieven

Doordat het MER in de diverse hoofdstukken tegenstrijdige informatie¹² bevat over de alternatieven, ontstaat geen duidelijkheid over de inhoud ervan.

Meest milieuvriendelijk alternatief

Op basis van de vergelijking van alternatieven wordt aangegeven dat het alternatief Duurzaamheid het meest milieuvriendelijk is. Na toevoeging van enkele aanvullende maatregelen wordt zo het meest milieuvriendelijke alternatief bepaald. Echter, er wordt niet duidelijk uitgelegd waarom het toevoegen van bebouwingsvlekken de milieukwaliteit van het alternatief Duurzaamheid vergroot. Deze milieukwaliteit werd immers voor een deel bepaald door het onbebouwd laten van grond¹³.

Ten behoeve van de besluitvorming wil de Commissie de volgende kanttekeningen meegeven: Het alternatief Duurzaamheid scoort goed op de 'groene' milieuaspecten door het intensieve ruimtegebruik, maar op het gebied van hinderaspecten scoort het alternatief minder. Mits op inrichtingsniveau wordt voldaan aan een aantal voorwaarden, zou een alternatief als Wervende woonmilieus goed kunnen scoren voor aspecten als landschap en cultuurhistorie, groen en water, leefbaarheid en flexibiliteit. Het is een bestuurlijke afweging welke aspecten de doorslag geven.

Daarbij zal ook het realiteitsgehalte van het alternatief Duurzaamheid, zowel in financieel als markttechnisch opzicht, aan de orde moeten komen. Er is nu eenmaal een spanning tussen sociale doelen (goedkoop bouwen voor eigen inwoners), milieudoelen en uitgangspunten als 'aansluiten bij de markt vraag', die met een zorgvuldig ontwerp in balans moet komen.

Hoewel het kaartmateriaal in het MER in het algemeen uitstekend is verzorgd, roept de kaart van het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) vragen¹⁴ op, wanneer deze wordt gelegd naast die van het alternatief Duurzaamheid.

Het is niet duidelijk of de kaart van het meest milieuvriendelijke alternatief fout is, dan wel dat de toelichting hiaten en fouten bevat.

Voorkeursalternatief

In het MER staat geen voorkeursalternatief aangegeven. Hier is in de richtlijnen wel om gevraagd, maar het beschrijven van een voorkeursalternatief is niet wettelijk verplicht. De Commissie heeft dit punt daarom niet als een essentiële tekortkoming beschouwd. Het ontbreken ervan bemoeilijkt echter de beoordeling van het MER, zowel voor de insprekers¹⁵ als voor de Commissie. Op de inspraakavond is het in communicatief opzicht een probleem gebleken. In de meeste situaties blijkt uit het bijgevoegde bestemmingsplan of de vergunningaanvraag wat het voorkeursalternatief is. Bij de Waalsprong is deze informatie echter slechts voor drie deelgebieden aanwezig. In deze gebieden liggen niet de belangrijkste besluiten die in het plangebied aan de orde zijn.

¹² De Commissie heeft de initiatiefnemer voorbeelden van deze inconsistenties aangegeven die betrekking hebben op de al dan niet verdiepte ligging van de stadsas, de ontsluiting van Lent, de ligging van de rotonde, de woningaantallen, de archeologische site, de diepte van de plassen. Ook het Platform Waalsprong signaleert vergelijkbare inconsistenties in het MER. Het kostte moeite een tabel te maken in bijlage 5, waarin de belangrijkste verschillen tussen de alternatieven hopelijk goed zijn aangegeven.

¹³ Zoals ook wordt aangegeven in de brief van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, Directie Oost-Nederland.

¹⁴ Zo is de opstelling van de windmolens gewijzigd in het mma, is de noordelijke kantorenzone uit Horen bij de stad overgenomen, is de waterpartij in het zuiden vergroot en de ligging van de woningen in de uiterwaarden veranderd. Bovendien ligt de rotonde en aansluitende oost-westweg niet ten zuiden van het station zoals op de kaart van het alternatief Duurzaamheid.

¹⁵ Diverse insprekers wijzen erop dat ze niet goed kunnen reageren, als ze niet weten voor welk alternatief in de definitieve plannen wordt gekozen. Zij betitelen het MER als een 'grabbelton'.

! Het MER dient een duidelijke beschrijving en vergelijking van de alternatieven en varianten (bouwstenen) te bevatten en een goede motivering van het meest milieuvriendelijke alternatief. Aangezien het MER op deze punten gedeeltelijk tekortschiet, adviseert de Commissie dit in een aanvulling op het MER te repareren bij het eerste daarvoor in aanmerking komende besluit. Idealiter wordt dan ook het voorkeursalternatief aangegeven.

3.3 Milieugevolgen

Bestaande situatie en autonome ontwikkeling

Voor de vergelijking tussen de bestaande situatie en de autonome ontwikkeling is voor ieder milieuaspect een beschrijvende tekst in het MER opgenomen. Voor een enkel aspect staat de vergelijking ook in tabelvorm. De beschrijving van de autonome ontwikkeling vergeleken met de bestaande situatie is summier maar conform de richtlijnen. Voor onzekere besluiten in de toekomst (MTC e.d.) is met scenario's gewerkt. Daarmee wordt aan het gevraagde in de richtlijnen voldaan.

Methode effectvoorspelling

Bij het beschrijven van de gevolgen van de alternatieven zijn de punten uit de richtlijnen compleet behandeld. Er is gewerkt met een systeem, waarbij voor ieder milieu(deel)aspect criteria zijn onderscheiden volgens de principes *kwantiteit, kwaliteit, samenhang en betekenis*. Deze in aanleg zorgvuldige en ambitieuze benadering heeft in de ogen van de Commissie in dit MER geleid tot een keurslijf en een te grote complexiteit. De alternatieven worden op niet minder dan 130 hoofdcriteria onderling vergeleken¹⁶. De veelheid aan detail belemmert het zicht op de hoofdzaken bij gebrek aan structurering en prioriteitstelling. De Commissie beschouwt dit op onderdelen als een essentiële tekortkoming die hieronder met de belangrijkste voorbeelden nader wordt toegelicht.

Water¹⁷

Het MER bevat goede analyses op het gebied van peilen, waterberging, klink en zetting. In het alternatief Horen bij de stad blijken problemen te ontstaan met het bergen van neerslagpieken en met de ontwatering, omdat in dit alternatief geen (zandwin)plassen worden aangelegd. Bovendien is het ongunstig dat de watergangen in de zomer droog vallen.

De Commissie vindt het niet juist om deze nadelige effecten volledig aan het niet realiseren van zandwinplassen toe te schrijven. In de eerste plaats wordt niet uitgelegd waarom in dit model geen water uit de Linge zou kunnen worden ingelaten in droge perioden om te voorkomen dat watergangen droog komen te staan. De watervraag uit de Linge zou in het alternatief Horen bij de stad het laagst van alle alternatieven zijn. In de tweede plaats wordt verzuimd na te gaan of de hoeveelheid oppervlaktewater in dit alternatief niet kan worden verruimd, door bijvoorbeeld ruimere watergangen in het woongebied aan te leggen of door een waterrijkere inrichting van het stadspark¹⁸.

¹⁶ Met name de aspecten samenhang en betekenis maken de scoring onnodig ingewikkeld. Deze punten hadden, waar relevant, ook bij kwaliteit meegenomen kunnen worden en, waar niet relevant, kunnen worden overgeslagen.

¹⁷ De opmerkingen van de Commissie over water sluiten in grote lijnen aan bij de opmerkingen van het Waterschap over het MER.

¹⁸ Op pagina 297 worden in het hoofdstuk Leemten in kennis enkele suggesties in relatie tot dit punt genoemd, maar die worden niet verder uitgewerkt.

Opvallend is verder dat het systeem van waterhuishouding niet wordt beschreven en dat in het MER niet wordt toegelicht waarom in de alternatieven geen ruimte is voor een zuiveringsmoeras. Dat zat wel in het structuurplan-model, maar komt in de nu voorliggende alternatieven niet meer terug, terwijl het milieueffect positief¹⁹ is. Bij de beschouwing over waterkwaliteit ontbreekt informatie over de waterkwaliteit van de Linge. Deze informatie is van belang omdat niet bij voorbaat zeker is dat zwemwaterkwaliteit in wijk haalbaar is. Om dit na te gaan had men het water in de wijk bovendien dynamisch moeten modelleren, waarbij rekening wordt gehouden met stroming²⁰ en interactie met het grondwater. Het punt van de waterkwaliteit komt terug in hoofdstuk 4 van dit advies.

↓ Het MER dient een realistische uitwerking van het alternatief Horen bij de Stad zonder (of met minimale) zandwinplassen te bevatten. Omdat deze ontbreekt, adviseert de Commissie op dit punt een aanvulling te overleggen.

Natuur

Het MER bevat goede en uitgebreide overzichten van grondgebruik, begroeiingstypen, natuurdoeltypen en beschermde soorten.

De vertaling daarvan in scores voor de verschillende modellen lijkt echter niet overal juist²¹ te zijn uitgevoerd. Overigens is de toegepaste methode niet overal te volgen en daardoor moeilijk te controleren.

De beschrijving inzake de beschermde gebieden en soorten is qua detailniveau afdoende voor m.e.r. Echter, bij het alternatief Horen bij de stad, waarin sprake is van een tweede Waalbrug, kan niet worden volstaan met de opmerking dat dat buiten de besluitvorming valt voor de Waalsprong. Het is immers een onderdeel van het alternatief, waarvan de effecten ook moeten worden beschreven conform art. 7.35 eerste lid van de Wet milieubeheer²². De initiatiefnemer heeft aangegeven dat op dit punt wordt ingegaan bij de m.e.r. voor de tweede stadsbrug.

Ten behoeve van de ontheffing in het kader van de Natuurbeschermingswet (inmiddels de Flora- en Faunawet) zal overigens gebiedsspecifiekere informatie nodig zijn bij het vaststellen van de bestemmingsplannen. In de bestemmingsplannen Lent Oost, Woonpark Oosterhout en Stadsas-Noord wordt deze informatie al zo goed mogelijk aangevuld, zodat de afhandeling van dit moeilijke onderwerp in zijn totaliteit als goed kan worden beoordeeld. De Commissie ondersteunt echter de opmerking uit de inspraak dat de resultaten van het nadere onderzoek snel beschikbaar moeten komen en het bovendien de voorkeur heeft dat de maatregelen die in het Alterra-rapport worden voorgesteld bij het bestemmingsplan vermeld worden²³.

Landschap, cultuurhistorie en visuele aspecten

Het MER bevat uitstekende kaarten en tabellen van de waardevolle landschapselementen en cultuurhistorische waarden. De scores die in het MER staan, zowel de deeltabellen, als de samenvattende tabel zijn echter niet te verklaren uit de tabellen uit de bijlage²⁴. Ook de sommatie van de deeltabellen klopt niet met de samenvattende tabel²⁵.

¹⁹ Positiever dan van natuurvriendelijke oevers.

²⁰ Het is bijvoorbeeld de vraag of vanuit waterkwaliteit bezien compartimentering wel de beste oplossing is, omdat bij grote plassen door wind de menglaag groter is en het risico van stratificatie en omkering van de laag kleiner.

²¹ Zo kloppen de scores voor kwantiteit niet met de oppervlaktegegevens uit de bijlagen.

²² Hierin staat dat het bevoegde gezag met "alle gevolgen voor het milieu" rekening moet houden.

²³ Inspraakreactie nummer 22.

²⁴ Zie pagina 59 tot 62.

²⁵ Vergelijk pagina 109, 111, 114 uit het MER met pagina 134.

Het is onduidelijk hoe alle tabellen onderling met elkaar in verband staan en hoe de scores tot stand zijn gekomen. Vanwege de inconsistenties kan worden betwijfeld of alle eindscores kloppen.

Bij archeologie is de systematiek te volgen en zijn de uitkomsten uit de samenvattende tabel wel in lijn met de deeltabellen.

Woon- en leefmilieu

Het aspect woon- en leefmilieu wordt in het MER uitgebreid behandeld met een vergelijking van de alternatieven op 81 aspecten. Toch moet de Commissie enkele onvolkomenheden aan de orde stellen.

De scores op het gebied van wonen, die pas in de samenvatting zijn weergegeven, zijn slecht onderbouwd en niet in overeenstemming met de basisgegevens voor de punten ruimtebeslag en ruimtegebruik.

Bij de overige woonaspecten is niet altijd duidelijk hoe de scores zijn bepaald. De informatie over de inpassing van het dorp Lent in de Waalsprong is niet duidelijk. Een beschouwing van de voor- en nadelen van de mogelijke oplossingen ontbreekt. Ook een zo belangrijk thema als 'flexibiliteit' komt pas in dit hoofdstuk 9 aan de orde en wordt met slechts enkele zinnen uitgewerkt.

Verkeer

Het voorspellen van de verkeersontwikkelingen voor de Waalsprong is vanwege de vele onzekerheden geen eenvoudige opgave.

┆ In de m.e.r. voor de tweede stadsbrug zal het hele ontsluitingsstelsel nog een keer goed moeten worden doorgelicht²⁶, omdat uit het MER duidelijk wordt dat de verkeersbelasting in het Waalspronggebied aanzienlijk zal zijn.

Ook los daarvan zullen de ontwikkelingen in de loop der tijd, wanneer meer duidelijkheid ontstaat over de externe ontwikkelingen regelmatig moeten worden gevolgd en geëvalueerd. Enkele verbeterpunten in relatie tot het MER volgen hieronder.

Het MER geeft in bijlage G een duidelijke tabel van de verwachte toekomstige intensiteiten op de belangrijkste routes. De conclusies die daaruit kunnen worden getrokken over de verschillen tussen de modellen en de mogelijke verbeterpunten, worden niet systematisch nagelopen. Ook de invloed van de externe verkeersinvloeden (A73, A50) wordt relatief fragmentarisch besproken. In een inspraakreactie van de Dorpsraad Oosterhout wordt er terecht op gewezen dat de doortrekking van de N322 ook van invloed kan zijn.

Bij de verkeersberekeningen is gebruik gemaakt van 'multiple routing'. Als een route vol raakt, wordt het verkeer toegedeeld aan mogelijke alternatieve routes. Zo'n model geeft een aardig beeld van de werkelijkheid, maar is minder geschikt om te analyseren waar problemen zijn op grond van intensiteit/capaciteitverhoudingen.

Over de modal split bevat het MER slechts kwalitatieve inschattingen. De invloed van het transferium, de openbaar vervoerhaltes en langzaam verkeersroutes worden niet aangegeven. Meer aandacht had moeten worden besteed aan de vraag hoeveel draagvlak het transferium bij Ressen nodig heeft en of dit draagvlak in het alternatief Duurzaamheid wel wordt geboden, als daar relatief weinig woningen worden gebouwd. Welke consequenties heeft dat voor de extra benodigde parkeerruimte bij Lent? De suggestie dat het transferium bij Ressen ook een rol zou kunnen spelen bij het bezoek aan de recreatieve voorzieningen wordt verder niet uitgewerkt.

In het MER ontbreekt een systematische analyse van de hoofdontsluitingsmogelijkheden van de wijk, wanneer er twee verbindingen met Nijmegen zijn.

²⁶ Met inachtneming van de opmerkingen van het Platform Waalsprong hierover.

Welke functieverdeling kan er idealiter ontstaan en welke gevolgen heeft dat voor de stedenbouwkundige hoofdstructuur van de Waalsprong?

Al met al had het basismateriaal over verkeer tot helderder analyses en conclusies kunnen leiden over de belangrijkste keuzepunten.

Geluid, energie, lucht, externe veiligheid

In een samenvatting (pagina 212, 288) staat dat in het alternatief Wervende woonmilieus een significante daling tot stand komt van het aantal geluidgehinderden ten opzichte van de referentiesituatie. Deze conclusie wordt niet onderbouwd in de beschouwingen over geluid op pagina 188/189 van het MER. Behandeling van belangrijke informatie uit de bijlagen (pagina 256 en 257) ontbreekt. Uit de inspraak komt naar voren dat de effecten van de weerkaatsing van het geluid in de plassen niet in de contouren tot uitdrukking komt. Cumulatie is alleen besproken in de bijlage.

De aspecten lucht en externe veiligheid zijn in grote lijnen conform het gevraagde in de richtlijnen behandeld. De informatie hierover in het MER is duidelijk en consistent. Wel ontbreekt een beschouwing over de verschillen inzake externe veiligheid bij een verdiepte of overkapte ligging van de stadsas. De energiebeschouwing is een heldere, algemene redenering over ambitie niveaus.

! De Commissie adviseert bij het eerste daarvoor in aanmerking komende besluit de conclusies, scores en onderbouwing voor de aspecten natuur, landschap, wonen en geluid te controleren, waar nodig aan te passen en beter te onderbouwen.

3.4 Conclusie inzake de voorliggende besluiten

Bij toetsing aan de vastgestelde richtlijnen en de wettelijke inhoudseisen signaleert de Commissie in het voorafgaande een aantal tekortkomingen, die zij essentieel acht voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de toekomstige besluitvorming. Het gaat daarbij in het bijzonder om de besluitvorming over bepaalde onderdelen van het plan, zoals de zandwinplassen, de stadsas, de inpassing van Lent, het transferium bij Ressen, de tweede Waalbrug en de dijkverlegging. Dat zijn voor het merendeel besluiten die tevens worden beïnvloed door het komende besluitvormingstraject over de dijkverlegging, waarin het ministerie van Verkeer en Waterstaat het voortouw zal hebben en dat binnenkort zal starten.

Het ligt daarom voor de hand om de geconstateerde tekortkomingen in het MER te repareren in het kader van deze m.e.r.-procedure of parallel daaraan. Voor de nu voorliggende bestemmingsplannen is de Commissie nagegaan of daarin besluiten zijn opgenomen die in belangrijke mate worden beïnvloed door de gesignaleerde tekortkomingen in het MER.

Zij constateert dat de genoemde plandelen in alle alternatieven ongeveer gelijk van invulling zijn, met uitzondering van het woningaantal in Visveld-Noord. De plandelen als zodanig worden niet beïnvloed door nog te nemen beslissingen over de dijkverlegging en de stadsas. Natuurlijk maakt het verschil voor de bewoners of de wijk in het noorden grenst aan een plas of een park en in het oosten aan een kassengebied of een woonwijk. Ook zal de verkeersintensiteit op de wegen licht worden beïnvloed. Maar dat is eerder een belevingskwesitie dan een milieueffect dat doorslaggevend is voor nu voorliggende besluiten.

De toelichtingen bij de bestemmingsplannen geven een goed beeld van de milieuaspecten en beschrijven hoe met de resultaten uit het MER is omgegaan.

Behalve beslissingen op structuurniveau dragen ook beslissingen op inrichtingsniveau in belangrijke mate bij aan de (beperking van) milieu-effecten. Op dit punt is het MER noodzakelijkerwijs beknopt.

De gemeente Nijmegen heeft met het structuurplan 'Land over de Waal' in 1996 echter al een plan gepresenteerd dat landelijk terecht veel aandacht heeft gekregen vanwege de wijze waarop aspecten als milieu en duurzaamheid daarin een plek kregen. Het pakket 'Duurzame Stedenbouw in het KAN' (in 1997) vervulde in dat opzicht opnieuw een voortrekkersrol en vormde één van de opmaten naar het Nationaal Pakket Duurzame Stedenbouw. In de tot nu toe gerealiseerde plandelen zijn diverse experimentele elementen opgenomen, zoals afkoppeling van regenwater, halfverharding bij parkeerplaatsen en woon-werkwoningen.

| Alles in overweging nemend heeft de Commissie geoordeeld dat de essentiële informatie in het MER Waalsprong aanwezig is en de toelichting bij de bestemmingsplannen Lent Oost, Woonpark Oosterhout en Stadsas Noord afdoende om het milieu een volwaardige rol te geven bij de besluitvorming deze plannen. Zij adviseert in de toelichting van het bestemmingsplan Lent Oost nog in te gaan op de onderbouwing van het afwijkende woningaantal in vlek 20.

4. TOETSING AAN DE RICHTLIJNEN VOOR ONTGRONDINGEN

4.1 Onderbouwing van het voornemen

In het MER is op hoofdlijnen een goede onderbouwing gegeven van de keuze van de locaties. Ook is het relevante milieu- en oppervlaktedelfstoffenbeleid afdoende in beeld gebracht.

Er is echter onvoldoende onderbouwd waarom de aangegeven hoeveelheid zand moet worden gewonnen. Niet is ingeschat of berekend hoeveel zand nodig is voor de aanleg van de Waalsprong bij de verschillende alternatieven en welke mogelijkheden er zijn om de zandbehoefte te beperken. Evenmin is vermeld hoeveel zand naar verwachting elders kan worden gebruikt en waar. Ook is niet aangegeven hoe in de behoefte aan ophoogzand in het alternatief Horen bij de stad zal worden voorzien. In hoeverre komt bij de dijkverlegging zand vrij dat kan worden gebruikt²⁷?

4.2 Alternatieven

Bij het beschrijven van de alternatieven is goed ingegaan op het merendeel van de variabelen²⁸ die in de richtlijnen zijn genoemd.

Alleen zijn de varianten voor diepten te beperkt uitgewerkt. De onderbouwing van de plasdiepte bestaat alleen uit de opmerking dat 15-20 meter minimaal nodig zou zijn voor een verantwoorde exploitatie. Verdere (milieu)argumenten komen niet aan de orde. Alleen het alternatief duurzaamheid bevat minder diepe delen van 15-20 meter. De voor- en nadelen van een (kleinere) diepere winning (20-30 meter) worden in het MER niet besproken.

²⁷ Hiernaar wordt gevraagd in inspraakreactie nummer 7.

²⁸ begrenzing, winningmethode, wijze en plaats van bewerking, bronbemaling, wijze van afvoer, afvoeroute, tijdelijke opslag, bestemming bovengrond, wintempo, fasering, aansluiting op waterhuishoudkundige systemen, waterdiepte, oeverlengte, taludhellingen, beoogd gebruik, voorzieningen, ontsluitingswegen en parkeerfaciliteiten

De voor- en nadelen van verschillende oeveroplossingen worden nauwelijks in beeld gebracht.

In het kader van de ontgronding is geen meest milieuvriendelijk alternatief geïdentificeerd. De Commissie neemt echter aan dat de initiatiefnemer de winning in het alternatief Duurzaamheid als het meest milieuvriendelijke alternatief beschouwt. Hierin wordt immers vrij goed rekening gehouden met de aandachtspunten die in de richtlijnen voor het meest milieuvriendelijke alternatief zijn genoemd. Zij tekent daarbij aan dat naar haar oordeel uit oogpunt van waterkwaliteit aaneengesloten plassen²⁹ met een maximale diepte van 12 meter de beste oplossing zouden zijn, terwijl compartimenteren gunstig is uit oogpunt van landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden. Uit het MER bleek dat op dit moment nog geen concrete oplossingen zijn uitgewerkt voor het opvangen van de verkeers- en parkeerdruk van het recreatieve verkeer. Ook ontbreken de inrichtingsschetsen van het heringerichte gebied nog.

4.3 Milieugevolgen

De gevolgen voor het milieu, die in de richtlijnen zijn gevraagd, zijn in grote lijnen in het MER besproken. In relatie tot de plassen is de waterkwaliteit een belangrijk punt. De situatie waarin de waterhuishouding in een woonwijk gekoppeld is aan een aantal diepe zandwinplassen is relatief complex. Om na te gaan of zwemwaterkwaliteit in wijk haalbaar is, zijn de berekeningen van het MER niet voldoende. Het watersysteem moet dan in een dynamisch model worden doorgerekend, waarbij rekening wordt gehouden met stroming en interactie met het grondwater.

4.4 Vergelijking van alternatieven

Met betrekking tot de vergelijking van de alternatieven en van de belangrijkste varianten (bouwstenen) gelden dezelfde opmerkingen als in hoofdstuk 3 zijn genoemd.

4.5 Conclusie

De Commissie is van mening dat in het MER al veel belangrijke informatie over de zandwinplassen is verzameld, maar dat op dit moment op enkele onderdelen de essentiële informatie ontbreekt om tot besluitvorming over aanleg van de zandwinplassen over te gaan.

‡ Zij adviseert tot aanvulling op de volgende punten:

‡ betere onderbouwing van de noodzaak tot aanleg van de zandwinplassen (zie §4.1), waarbij tevens het alternatief Horen bij de stad, waarin de plassen niet worden aangelegd, beter wordt uitgewerkt (zie §3.3 onder "Water");

‡ een beschouwing met meer varianten voor diepten, tenzij de voorkeursdiepte van 15-20 meter beter wordt gemotiveerd;

‡ betere voorspellingen van de waterkwaliteit, waarbij ook de voor- en nadelen van zuiveringsmoerassen aan de orde komen (§3.3);

²⁹ Bij aaneengesloten plassen is door invloed van de wind de menglaag groter en het risico van stratificatie en omkering van de laag kleiner.

| een duidelijker keuze over de toekomstig gewenste functie van het gebied en de daarbij te verwachten bezoekersaantallen (zie hoofdstuk 5 Recreatie). Daarbij verdient het aanbeveling de presentatie van de vergelijking van alternatieven op milieugevolgen te verbeteren.

Verder wijst zij erop dat er later bij de vergunningaanvraag specifiekere informatie moet komen over de uitvoering (verkeer, geluid, luchtverontreiniging), de inrichting (ontsluiting, parkeervoorzieningen, aanzicht, natuurontwikkeling, afwerking van de oevers) en de fasering.

Deze informatie kan worden geleverd bij de komende besluitvorming in het kader van de Wet op de ruimtelijke ordening en/of de Wet milieubeheer.

5. M.E.R.-BEOORDELINGSPLICHTIGE ACTIVITEITEN

5.1 Inleiding

Op verzoek van het bevoegde gezag zijn richtlijnen opgesteld voor een viertal m.e.r.-beoordelingsplichtige activiteiten. Het opstellen van een MER is voor die activiteiten noodzakelijk als de beoordelingsdrempel wordt overschreden en sprake is van bijzondere omstandigheden (bijvoorbeeld belangrijke natuurwaarden in het gebied, of risico op grote hinder voor bewoonde gebieden). Uit het MER is gebleken dat voor het bedrijventerreinen, de recreatie en de windmolens nog niet duidelijk is of daadwerkelijk overschrijding van drempelwaarden zal optreden. Zelfs als dat het geval zou zijn, betwijfelt de Commissie of in dit nieuw aan te leggen gebied werkelijk sprake zal zijn van dussdanig 'bijzondere omstandigheden' dat m.e.r. nodig is. Niettemin heeft zij, mede naar aanleiding van het gestelde op pagina 302 van het MER, "dat al deze projecten op vrijwillige basis bij het MER worden betrokken" een toetsing op hoofdlijnen uitgevoerd aan de hand van de vastgestelde richtlijnen.

De belangrijkste conclusie daarbij is dat in het MER een goede basis wordt gelegd en dat veel van de gevraagde informatie in de richtlijnen voor deze activiteiten wordt gegeven. In het stadium waarin de planvorming nu verkeert, is het echter begrijpelijk dat nog niet alle gevraagde informatie is geleverd, eenvoudig omdat nog niet duidelijk is wat er precies gaat gebeuren. De belangrijkste nog ontbrekende gegevens staan hieronder vermeld.

5.2 Toetsing aan richtlijnen recreatieve voorzieningen

Een belangrijke vraag bij de recreatie is of de plassen inderdaad zulke grote bezoekersaantrekkende voorzieningen worden dat er sprake is van m.e.r.-plicht. Het MER geeft tegenstrijdige informatie. Op pagina 167 wordt voor de voorgenomen activiteit uitgegaan van een jaarbezoek van 200.000. Dat is ruim beneden de drempel voor m.e.r.-beoordeling van 250.000. Op pagina 168 staat echter voor de voorgenomen activiteit een jaarbezoek van 490.000 tot 570.000 bezoekers. (De drempel voor m.e.r.-plicht ligt op 500.000 bezoekers per jaar.) Ook voor de overige alternatieven staan dergelijke hoge bezoekersaantallen. De bijlage waarin de bezoekersaantallen wordt berekend, is niet erg duidelijk. Er wordt bovendien geen antwoord gegeven op de belangrijke vraag, die in het MER staat, of het plassengebied wel een regionale functie moet krijgen, gegeven de te verwachten verkeers- en parkeerdruk.

Het moge duidelijk zijn dat als de bezoekersaantallen inderdaad de m.e.r.-drempel overschrijden er te zijner tijd bij de besluitvorming over de inrichtingsplannen meer informatie nodig zal zijn dan nu in het MER wordt gegeven. In ieder geval kan niet worden volstaan met de constatering dat er veel parkeerruimte nodig zal zijn en het verkeer op de wegen mogelijk vast komt te staan. Omdat de inrichting de eerste jaren nog niet aan de orde zal zijn, is het echter begrijpelijk dat het MER op dit punt nog niet in detail is gegaan.

‡ Wanneer voor de recreatieve voorzieningen sprake blijkt van m.e.r.-plicht, acht de Commissie het noodzakelijk dat een betere onderbouwing van de behoefte aan het type voorziening wordt gegeven, mede in relatie tot bestaande en geplande vergelijkbare voorzieningen in de omgeving. De onduidelijkheden in de raming van de bezoekersaantallen moeten worden weggenomen. Verder kan worden aangesloten bij de vragen die zijn gesteld in §4.5 over de inrichting van de zandwinplassen en de daarbij te realiseren fasering.

5.3 Toetsing aan de richtlijnen voor bronbemaling

Uit het MER blijkt dat de drempel voor de m.e.r.-beoordeling van bronbemaling (3 miljoen m³ water per jaar) voor alle alternatieven wordt overschreden. Aangezien het MER of bijgevoegde stukken geen beoordeling van de bijzondere omstandigheden bevat, heeft de Commissie het MER getoetst aan de vastgestelde richtlijnen over dit onderwerp (Richtlijnen hoofdstuk 7).

Het MER bevat een duidelijke toelichting op de noodzaak tot grondwateronttrekking voor de verschillende activiteiten.

In het MER is ingegaan op de varianten zoals deze in de richtlijnen zijn aangegeven. Per variant is bepaald wat de haalbaarheid is en welke invloed het heeft op het onttrekkingsdebiet. Tevens zijn per variant de overige voor- en nadelen besproken.

Het MER geeft nog geen voorkeursalternatief en meest milieuvriendelijk alternatief aan. De Commissie vindt het realistisch dat deze pas later worden bepaald wanneer meer concrete gegevens over de inhoud van het plan en de fasering van de uitvoering beschikbaar zijn. De informatie in het MER levert dan de bouwstenen aan om tot een voorkeursalternatief te komen en tot een motivering in verband met de meest milieuvriendelijke oplossing. Bij de motivering van het voorkeursalternatief dient ook te worden ingegaan op de aspecten die in de richtlijnen onder milieugevolgen³⁰ zijn genoemd.

‡ Op basis van de gegevens die in het MER staan, zal het relatief eenvoudig zijn bij het besluit over de bronbemaling deze gegevens te verschaffen en daarmee te voldoen aan het gevraagde in de richtlijnen.

5.4 Toetsing aan de richtlijnen voor bedrijventerrein

Hoewel er wel gegevens over het bedrijventerrein de Grift in het MER Waalsprong zijn opgenomen, zijn deze op onderdelen te weinig uitgewerkt voor een m.e.r.-plichtig bedrijventerrein. Volgens de huidige informatie beslaat het nieuwe bedrijventerrein echter 50 of 57 ha, waarmee het naar verwachting onder de m.e.r.-beoordelingsdrempel valt.

³⁰ Zuinig omgaan met grondwater, schade door verdroging, aantasting archeologische vindplaatsen, verspreiding van bodemverontreiniging, mogelijke verontreiniging van oppervlaktewater, overlast tijdens de uitvoering.

Bij de voorbereiding van het bestemmingsplan voor de Grift moet worden nagegaan of het nieuwe gedeelte meer dan 75 ha (inclusief hinderzones) beslaat. In dat geval moet worden beoordeeld of er sprake is van bijzondere omstandigheden die het opstellen van een MER nodig maken.

┆ Indien dit antwoord bevestigend is, of sprake is van overschrijding van de m.e.r.-drempel van 150 ha, adviseert de Commissie in een aanvulling op het MER in te gaan op de ontbrekende gegevens over het bedrijventerrein, met name:

- ┆ de onderbouwing van de behoefte;
- ┆ beschrijving en kaarten van ruimtelijke opzet, inpassing waardevolle elementen, interne en externe zoning in relatie tot het type zich vestigende bedrijven³¹, verkeersaspecten en waterhuishouding.

Wanneer de omvang van het nieuwe terrein onder de m.e.r.-beoordelingsdrempel valt, is een MER voor het bestemmingsplan de Grift niet nodig.

5.5 Toetsing aan de richtlijnen voor windmolens

Het MER bevat wel enige informatie over de windmolens, maar deze is bij de toetsing aan de richtlijnen nog niet compleet. De gegeven informatie is bovendien deels niet consistent³². De kaartenatlas bevat enkele van de gevraagde aanzichttekeningen, maar het is verwarrend dat op kaart 46 wordt uitgegaan van 5 windmolens in de voorgenomen activiteit en 6 windmolens in het alternatief Duurzaamheid. Zowel de ligging als de aantallen stroken niet met de informatie die elders wordt gegeven bij het alternatief Duurzaamheid³³.

Alleen het alternatief Duurzaamheid en het meest milieuvriendelijke alternatief bevatten mogelijk meer dan 10 windmolens, de drempel voor een m.e.r.-beoordeling.

┆ Wanneer het de bedoeling is in de Waalsprong meer dan 10 windmolens (of een totaal vermogen van meer dan 10 megawatt met windmolens opgewekt) te realiseren en het bevoegde gezag is van oordeel dat bijzondere omstandigheden het opstellen van een MER noodzakelijk maken, adviseert de Commissie bij de besluitvorming daarvoor een aanvulling te maken, waarin vollediger wordt ingegaan op het gevraagde in de richtlijnen over windmolens. Deze informatie wordt immers in het voorliggende MER niet afdoende geleverd, met name op het gebied van uitvoering en hinder³⁴.

³¹ Zie ook de reactie van het Platform Waalsprong.

³² Op pagina 114 (visuele aspecten) levert het grotere aantal windmolens een positieve score op voor het alternatief duurzaamheid. Bij de beeldkwaliteit scoren alle alternatieven een X(?). Dat leidt in de tabel op pagina 136 en 137 tot plussen voor de alternatieven vanwege horizonversterking en tot een +/- bij Duurzaamheid voor horizonversterking/verstoring. Bijlage C bevat weer andere deels slecht verklaarbare scores en verschillen.

³³ Zoals ook in de reactie van NUON wordt aangegeven.

³⁴ In de reactie van NUON wordt terecht ook gewezen op het punt van slagschaduw. Dat heeft de Commissie in haar richtlijnenadvies niet aan de orde gesteld, maar zij vindt het wel een relevant punt.